

Revoliucionierius, publicistas ir mokslininkas Jonas Vitartas

Iš Panevėžio krašto kilo šimtai mokslininkų, daug iš jų yra nusipelnę jiems skirtų monografių. Bet visuomet verta prisiminti pirmuosius, dirbusius, kai daug dabartinių mokslo krypčių dar neegzistavo, Lietuvoje nebuvo mokslo institucijų, o visuomenės reikalavimai mokslininkams apėmė ne tik profesinę kvalifikaciją, bet ir moralines nuostatas, visuomeninę poziciją. Tarp jų yra Jonas Vitartas (Vyrtas, Jan Michał Witort), kuris ir pats save laikė etnografu, ir taip buvo vertinamas kolegų, nors pagal dabartinę sampratą jis tikriausia būtų pripažįstamas etnologu. Jo sudėtingas likimas ir aplinkinis kelias į mokslo pasaulį yra tipiškas XIX a. antrosios pusės mokslininkams, dirbusiems periferijoje, kurioje nebuvo nei mokslo įstaigų, nei mokslinės aplinkos apskritai. J. Vitarto gyvenimas ir veikla praeityje dažniausiai buvo aptariama fragmentiškai, bet 2011 m. pasirodė puikus novatoriškas Silezijos universiteto Katovicuose Kultūros mokslų instituto darbuotojos dr. Anos Gomulos (Anna Gomóła) istorinės antropologijos tyrimas „Jonas Mykolas Vitartas: įvadas į „mokslo žmonių“ kartos antropologiją“, kuriame mūsų žemietis tapo pagrindiniu personažu, o jo likimas – labai plačių apibendrinimų apie lenkų mokslininkus XIX a. antroje pusėje pagrindū. Tai paskatino dar kartą aktualizuoti šios asmenybės intelektualinį palikimą šioje portretinėje apybraižoje¹.

Vitartų giminė Panevėžio apskrityje žinoma nuo seno, XIX a. antroje pusėje egzistavo kelios giminės linijos, gyvenusios Naujamiėsčio, Smilgių, Klovainių, Surviliškio, Aukštadvario parapijose. Visi jie buvo smulkieji bajorai, kai kurie gyveno bajorkaimiuose, kiti buvo bežemiai. Jonas Vitartas gimė 1853 m. Pauslajo dvare, Anciškio (Aukštadvario) parapijoje, dabartinėje Truskavos seniūnijoje, Kėdainių rajono savivaldybėje. Tėvai buvo bežemiai bajorai, tėvas Jonas Adolfas, motina Ona Palmyra, kilusi iš Šemetų giminės. Nors kilęs iš bajorų šeimos, J. Vitartas šio luomo neromantizavo, vėliau smerkė bajorų išdidumą ir aroganciją, egoistinį individualizmą, jo rašytuose atsiminimuose nėra tam laikui būdingo bajorijos idealizavimo. Bet kartu jis vertino bajorijos paveldą, etines nuostatas ir etiketą. Trejų metų J. Vitartas neteko motinos, o septynerių ir tėvo, buvo išaugintas ir išauklėtas globėjų, kilusių iš tos pačios smulkiųjų bajorų terpės. Nors tiksliai, kas buvo J. Vitarto globėjai, nežinoma, bet jo jaunesnįjį broį Cezarį globojo Paškevičiai, galbūt jie buvo ir Jono globėjai. J. Vitartas turėjo ir dar bent vieną vyresnį broį, aštuntajame XIX a. dešimtmetyje jis vertėsi teisininko praktika Šeduvoje.

Pradinį išsilavinimą J. Vitartas įsigijo namuose, mokomas giminių, 1866 m., būdamas 13-kos įstojo į Polocko karinę gimnaziją, kurioje našlaičiai bajorų vaikai turėjo nuolaidų. Vėliau gimnaziją atsiminė šiltai, vertino aukštą mokyimo lygį, teigiamai charakterizavo rusus mokytojus ir direktorių, kas nebūdinga tiems laikams – lenkiškoje literatūroje jie dažniausia buvo vaizduojami sukarikatūrintai. Nepaisant to, iš gimnazijos buvo pašalintas už „kenksmingas mintis“. 1871 m. persikėlė į Vilnių, čia mokėsi savarankiškai ir kitais metais, eksternu išlaikęs Vilniaus realinės mokyklos egzaminus, gavo jos baigimo diplomą.

1872 m. rugpjūtį įstojo į Peterburgo technologijos institutą ir tuo pačiu metu klausė paskaitų Medicinos-chirurgijos akademijoje, 1873 m. perėjo į Rygos politechnikos mokyklą,

kitais metais vėl grįžo į Technologijos institutą. Studijų metais intensyviai keliavo, kartu su kitais lenkų studentais lankėsi Vienoje, Krokuvėje ir Lvove. Bet studijų baigti neteko – 1875 m. vasarą Vilniuje buvo suimtas už nelegalią veiklą, ir jo likimas pakrypo visai neplanuotu keliu.

Moksleiviško amžiaus būdamas skaitė karaliaus Stanislovo Augusto epochos knygas iš savo močiutės bibliotekos, XIX a. lenkų romantikų kūrinius, 1869 m. susipažino su A. Gerceno leidžiamu opoziciniu laikraščiu „Колокол“, savarankiškai studijavo socialistinę ir pozityvistinę literatūrą. Nuo 1871 m. ėmė dalyvauti nelegaliuose studentų susirinkimuose Vilniuje, į kuriuos jį įtraukė pusbrolis gydytojas Emerikas Vitartas (Emeryk Witort). Tai buvo vienas pirmųjų Vilniuje veikusių būrelių, susijusių su Rusijos narodnikų judėjimu, jam vadovavo buvę ar tuometiniai studentai, tikriausiai per juos buvo gaunama narodnikų spauda. Būrelio ideologijoje buvo persipynę nacionaliniai ir socialiniai tikslai. Jis propagavo „lenkų tautos atsiskyrimą nuo kitų slaviškų tautų“ ir siekė prisidėti prie socialistinės revoliucijos rengimo. Šis būrelis idėjinis, organizacinis ir išsilavinimo požiūriu tuomet buvo stipriausias Lietuvoje, akcentavo politinę kovą prieš carizmą. Būrelis planavo į propagandą įtraukti kaimo daraktorius, kėlė moterų emancipacijos idėjas, propagavo ateizmą. J. Vitartas yra įvardijamas vienu iš pagrindinių būrelio vadovų, taigi pasižymėjo lyderio savybėmis. Jis Vilniaus policmeisterio charakterizuojamas kaip „labai gabus, gana daug mokėsis ir dar daugiau apsiskaitęs, įsitikinęs ateistas ir kartu lenkų patriotas“². Į nelegalią veiklą buvo įsitraukę daug J. Vitarto giminaičių: brolis Cezaris, dėdė Konstantinas, jau minėtas pusbrolis Emerikas, tarp įtariamųjų buvo dar vienas Konstantino sūnus Adolfas ir dukros Jadvyga, Maria, Juzefa, ir net keturiolikmetė Izabelė. Įtartinai policijai atrodė ir J. Vitarto vyresnysis brolis³.

Su savo bendraminčiais J. Vitartas buvo kalinamas Vilniuje, tardymas tęsėsi nuo vasario iki gegužės. Po to jis ištremtas į Onegą Archangelsko gubernijoje. Carinė tremtis, palyginti su stalinine, buvo daug lengvesnė. J. Vitartas keliavo po Rusijos šiaurę, domėjosi lapių tautos gyvenimu, susitikdavo ir bendravo su lenkų ir rusų tremtiniais narodnikais. Lankėsi Kolos pusiasalyje, Kemi, Kandalakšoje. Savarankiškai studijavo fiziką, matematiką, astronomiją, chemiją, politinę ekonomiką, sociologiją, antropologiją, filosofiją, pozityvizmo pradininko O. Konto kūrinius.

1879 m. J. Vitartas iš tremties buvo paleistas ir nuo kovo nuolatinei apsigyveno Varšuvoje. Bet nelegalios veiklos nenutraukė, tapo ryšininku tarp lenkų ir rusų revoliucionierių. Gegužės viduryje, sužinojęs, kad yra ieškomas policijos, grįžo pas savo tetą Lietuvoje, po to išvyko į Rygą, iš ten su netikrais dokumentais atvyko gyventi į tuomet Austrijos-Vengrijos imperijoje buvusią Krokuvą. Bet tų pačių metų rugpjūčio mėnesį su revolveriu ir šifruotais laiškais buvo rastas be sąmonės Varšuvos gatvėje. Pradžioje tardytojams buvo sunku nustatyti jo tapatybę, bet atpažintas pagal iš Vilniaus atsiųstą nuotrauką. Apie metus prakalėjęs Varšuvos tvirtovėje, J. Vitartas buvo ištremtas į Marinską Tomsko gubernijoje, Sibire.

1883 m. Sibire J. Vitartą ištiko pirmasis stiprus visą likusį gyvenimą kankinantis ligos priepuolis. Po keleto gydymo ligo-

ninėje mėnesių jis liko iš dalies neįgalus. Buvo paralyžiuotos kojos, drebėjo rankos, susilpnėjo regėjimas. Sveikatos negalavimai persekiojo iki mirties, vėliau, norėdamas dirbti mokslinį darbą, buvo priverstas samdytis sekretorę.

1884 m. pradžioje, galbūt atsižvelgiant į ligą, J. Vitartas perkeltas į Pietų Sibirą. 1886 m. gruodžio mėnesį gavo žinią, kad yra paleistas, ir sausio mėnesį per Omską, Tiumenę, Permę, Kazanę, Minską išvyko į Tėvynę. Apsigyveno pas tetą kaime, vėliau apsistojo Panevėžyje ir apylinkėse. Kurį laiką gyveno Nevėžininkuose, keliavo po Lietuvą, rinko etnologinę medžiagą Šeduvos, Varnių, Naujamiesčio, Biržų apylinkėse. Nuo 1891 m. nuolat gyveno pas tetą tuometiniame Panevėžio priemiestyje Mikolajeve (Smėlynėje), 1897 m. lankėsi Varšuvoje, Krokuvėje ir Lvove. Panevėžyje artimai bendravo su antros eilės pusbrolio gydytojo Aleksandro Vitarto⁴ šeima, Beinoravos dvaro savininku ir to meto visuomenės veikėju Steponu Malinskiu (Stefan Maliński), per kurį J. Vitartui buvo siunčiami laišakai. Kurį laiką privačiai mokytojavo, bet įskustas šią veiklą nutraukė ir atsidėjo tik moksliniam ir publicistiniam darbui. Gyveno sunkiai, vienintelis pajamų šaltinis buvo honorarai, buvo priklausomas nuo giminaičių paramos.

Kalinimai ir tremtis buvo sunkus, bet svarbus J. Vitarto gyvenimo etapas. Tuo metu jis galutinai subrendo kaip asmenybė, vyko jo pažiūrų evoliucija. Jos tolo nuo socialistinių idėjų, vis didesnę įtaką įgavo Varšuvos pozityvizmas, kuris prioritetą teikė konstruktyviam darbui visuomenės labui. Lūžio momentu tapo liga, nuo kurios pirmojo smūgio atsigavęs ir permąstęs ateities perspektyvas bei bičiulių paskatintas J. Vitartas ėmė rengtis kitokiam gyvenimo keliui, pasirinko mokslinę ir publicistinę veiklą. Svarbiausias jo motyvas buvo tai, kad šitokia forma galės ir toliau dalyvauti nacionaliniame judėjime. Kitas jo motyvas renkantis mokslinį darbą buvo siekis priklausyti intelektualiniam elitui, be to, jį skatino ir po tremties pažintas visuomeninio gyvenimo skurdas.

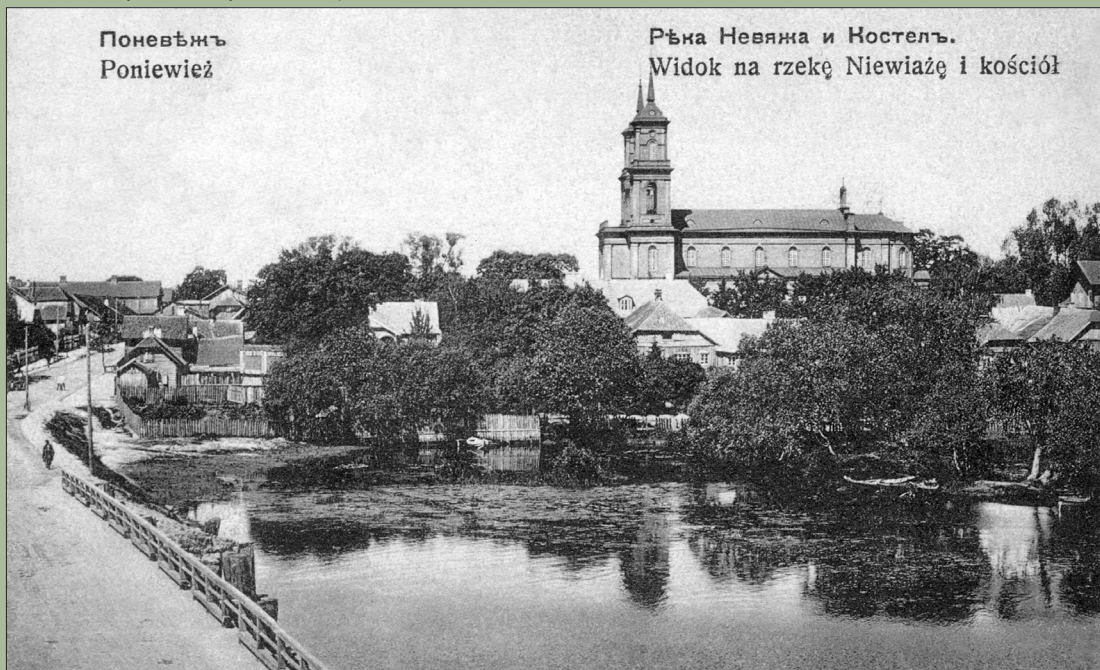
Susiklosčius palankioms aplinkybėms, pasiruošimą mokslininko veiklai jis pradėjo dar tremtyje studijuodamas rusų etnografų darbus, ten kartu su kitais lenkų tremtiniais su administracijos leidimu atliko ir pirmuosius lauko tyrimus – tyrinėjo kazachų paprotinę teisę. Pirmoji jo publikacija pasirodė 1889 m., nuo 1893 m. nuolat publikavo etnologinius tyrinėjimus, išleido

tris monografijas. Žinomos 56 įvairaus pobūdžio J. Vitarto publikacijos, keturios po mirties. Kai kurios publikacijos labai ilgos, spausdintos per dešimt ir daugiau laikraščių numerių. Etnologas Vacys Milius J. Vitartą lietuvių valstiečių paprotinės teisės tyrinėjimų srityje panaudotos medžiagos gausumu, požiūriu platumu ir metodikos nuoseklumu laiko nepralenkiamas todėl, kad vėliau nebuvo išsaugoti pagrindiniai lietuvių paprotinės teisės šaltiniai – žemesniųjų teismų dokumentai. Taigi J. Vitarto tyrimų tiesiog neįmanoma pakartoti. Rašė ne tik etnologijos klausimais, lenkiškoje Peterburgo, Varšuvos, Krokuvos ir Lvovo spaudoje pristatė to meto krašto ir Lietuvos aktualijas, polemizavo su įvairiais leidiniais ir autoriais, jo knygos ir straipsniai buvo recenzuojami ir pristatomi lenkiškoje spaudoje. Taigi Panevėžyje jis gyveno pilnakraujį mokslininko gyvenimą.

Kokiu gi būdu aukštojo mokslo formaliai nebaigęs asmuo tapo pripažintu mokslininku? Juk J. Vitartas mokslininko kelią pasirinko gana vėlai, neturėjo profesionalaus išsilavinimo, gyveno periferijoje, karjera mokslo institucijose jam buvo nepasiekiamas. Tokios sąlygos buvo ne išimtis, jos būdingos daugumai to meto mokslininkų. Humanitariniai mokslai tuo metu buvo mažiau formalizuoti, profesionalizuoti ir specializuoti nei tikslieji ir medicina. Kadangi daug humanitarinių disciplinų tik kūrėsi, daug pasaulinių mokslo autoritetų buvo baigę kitų sričių studijas.

Vienas iš neformalaus išsilavinimo kelių buvo savišvieta, kuri tuo metu buvo visuomenės tradicija. Savarankiškas mokymasis buvo labai sistemingas ir nuoseklus, J. Vitartas taip mokėsi visą gyvenimą. Svarbiausia iš J. Vitarto tapimo mokslininku proceso sudedamųjų dalių buvo jo susirašinėjimas su savo srities autoritetais ir jų pagalba kolegais. Korespondencija buvo labai intensyvi, J. Vitartas konsultavosi terminų, tyrimo metodų, literatūros klausimais. Pats kolegoms siuntė knygas ir įvairius dokumentus, Krokuvos mokslo akademijai persiuntė Antano Juškos Pušaloto apylinkėse surinktų lietuvių dainų liaudies dainų tekstus ir melodijas, kurias vėliau akademija publikavo. Pagrindinis J. Vitarto globėjas akademinėje sferoje buvo Antonas Kalina. Slavistas, etnologas, jis nuo 1877 m. dirbo Lvovo universitete, nuo 1904 m. jo rektorius, Krokuvos mokslų akademijos narys,

Panevėžio priemiestis Mikolajevas (Smėlynė). Atvirukas, leidėjas ir fotografas J. Trakmanas. XX a. pradžia. Iš Panevėžio kraštotyros muziejaus rinkinių

Lenkijos tautytyros draugijos pirmininkas. A. Kalina J. Vitarto straipsnius siūsdavo recenzuoti Krokuvos mokslų akademijos akademikams, o tai kėlė jų kokybę ir vertę, duodavo patarimų, rekomenduodavo kitiems specialistams. Nekyla abejonių, kad intensyvūs ryšiai J. Vitarto palaikyti su keletu Varšuvos ir Lvovo mokslininkų. Tokie geranoriški ryšiai tarp kolegų buvo to meto realija, labiau patyrę mokslininkai pagalbą kitiems laikė savo svarbia pareiga, darbu visuomenės ir tėvynės labui.

Jono Vitarto mokslinių interesų sritis gana plati. Jis laikomas vienu iš užmirštų savo laiko lenkų etnografijos teoretikų, išleido knygas apie pirmykštę teisę, pirmykštę visuomenę, rašė straipsnius apie Archangelsko valstiečius, kazachų paprotinę teisę, aprašė Baltosios jūros pakrančių lapius, referuodavo lenkų spaudoje apie rusiškuose leidiniuose pasirodžiusius etnografinius tekstus. Bet didžiausią dėmesį skyrė istorinei Lietuvai. Aprašė įvairius lietuvių ir baltarusių papročius, vieną straipsnį skyrė lenkų etninei istorijai Lietuvoje, ypač giliai domėjosi lietuvių paprotine teise. Be keleto straipsnių, tam skyrė 1898 m. išleistą monografiją „Lietuvių liaudies papročių teisės bruožai“. Jis vienas pirmųjų užrašė ir paskelbė liaudišką legendos apie Čičinską versiją⁵.

Nemažai J. Vitartas rašė apie Lietuvos aktualijas, dažniausiai pasirašinėdamas Jano Sirokomlės (Jan Syrokomla) slapyvardžiu. 1891 m. Krokuvos laikraštyje „Kurjer Polski“ paskelbė penkių dalių „Szkice ze Żmudzi“, 1899 m. Lvovo laikraštyje jo straipsnis „Szkice z nad Niewiaży“ spausdintas net aštuoniolikoje numeriu⁶.

Nors būdamas silpnos sveikatos, J. Vitartas stengėsi būti visuomeniškai aktyvus. Jis priklausė Cešino švietimo draugijai Silezijoje, buvo jos garbės narys ir atstovas Lietuvoje, organizavo lėšų rinkimą draugijos išlaikimui „Motinos mokyklai“. J. Vitartas priklausė Lenkijos tautybininkų draugijai nuo jos įsteigimo Lvove 1895 m., buvo jos narys korespondentas.

Jonas Vitartas, be jokių abejonių, yra modernios lenkų tautybės žmogus, tai jis pats ne kartą yra deklaravęs, tai atskleidžia ir visa jo veikla. Jo ateities vizija – laisva ir nepriklausoma, demokratinė ir federalinė naujoji Abiejų Tautų Respublika. J. Vitarto gimtose apylinkėse buvo keletas bajorkaimių, dalis jų gyventojų savo lenkišką tapatybę išsaugojo bent iki 1940 metų. Tik už trijų kilometrų nuo Pauslajo, Surodgalio kaime, irgi smulkiųjų bajorų aplinkoje, gimė, atrodo, antros eilės J. Vitarto pusbrolis Antanas Vitartas (1863–1932). Vaikystėje jis natūraliai priėmė lenkišką tapatybę, bet besimokydamas kunigų seminarijoje savo požiūrį pakeitė. Pasirinko lietuvių tautybę, tapo produktyviu lietuviškos katalikiškos literatūros rengėju ir leidėju, kūrė jos platinimo tinklus, rašė lietuvių periodiniams leidiniams. Taigi sudėtingas tautinis pasirinkimas vyko jaunuoliškame amžiuje antrinės socializacijos metu, ir tai nulėmė ne kilmė, o socialinė aplinka. Antanas Vitartas seminarijoje pateko į patriotiškai nusiteikusių lietuvių būrelį ir tapo lietuviu, o Jonas Vitartas įsijungė į patriotinį lenkų būrelį ir tapo lenku. Bajorijos tautinės tapatybės pasirinkimas buvo tuo metu aktualus ir dažnai labai skausmingas bei įtemptas procesas, kartais išskirdavęs šeimas ir kartas.

Nacionaliniai klausimai J. Vitartui buvo labai svarbūs, juk jis yra garsaus antilietuviško straipsnio „Litvomanai“, išspausdinto Peterburgo „Kraj“ priede, autorius⁷. Tai buvo bendrai pirmoji J. Vitarto publikacija. Reikia priminti, kad jo kalėjimai ir tremtys prasi-dėjo 1875 m., dar prieš „Aušros“ pasirodymą, o grįžęs J. Vitartas, tikriausiai netikėtai, rado jau įsisiūbavusį lietuvių nacionalinį judėjimą. „Litvomanai“ buvo atsakymas į J. Šliūpo 1887 m. Niujorke išleistą brošiūrą „Litvini i polacy“, kuri, J. Vitarto nuomone, buvo „pilna nesąmonių ir neapykantos, privalėjo būti atsakyta, nes davė peno tik gandams“. Pirminis straipsnio pavadinimas buvo „Polacy i litvini“, jį į „Litvomanus“ savavališkai pakeitė laikraščio redakcija. J. Vitartas šį straipsnį pasirašė tikrąja pavarde, o ne

slapyvardžiu, kaip paprastai, nes tikėjosi, kad prasidės diskusija, kuri taip ir neįvyko. Galbūt ir vienas visos J. Vitarto veiklos motyvų buvo jo matomas senosios LDK laikų lietuvių politinės tapatybės skilimas ir modernių tautų formavimasis?

Mirė Jonas Vitartas 1903 metais, palaidotas Panevėžio parapiinėse Šv. Petro ir Povilo bažnyčios kapinėse. Jo publicis-tika ir mokslinis palikimas Lietuvos visuomenei vis dar sunkiai prieinami, menkai įtraukti į praeities tyrėjų akiratį. Vienas iš J. Vi-tarto veiklos motyvų yra vientisos intelektualinės lenkų erdvės išsaugojimas, bet jis pats yra Lietuvos visuomenės ir Panevė-žio bendruomenės narys, būtent ši aplinka jį išugdė ir sudarė galimybes bei sąlygas mokslininko veiklai. Nors jo nuostatos, žvelgiant iš mūsų laikų, gali pasirodyti neprimtinės, bet jos tik fiksuoja didelės bajorijos dalies to meto mintis ir primena, kad praeitis savyje slepia įvairias neįvykusias, bet buvusias galimas istorinės raidos alternatyvas. J. Vitarto likimas yra gražus labai vitališkos, užsispyrusios ir atkakliai savo tikslų siekiančios as-menybės pavyzdys. Visos jo veiklos variklis yra aktyvi pilietinė laikysena, nesavanaudiškas darbas visuomenės labui.

¹ Milius V. *Jonas Vitartas. Iš Mokslo draugijos ir lietuvių etnografija*. V., 1993, p. 98–117; Merkys V. *Narodnikai ir pirmieji marksistai Lietuvoje*, V., 1967. P. 23–35; Gomōta A. *Jan Michał Witort: Wprowadzenie do antropologii pokolenia „ludzi naukowych“*, Poznań-Katowice, 2011, 336 p. Už galimybę pasinaudoti šia monografija dėkoju Gžegožui Jarčevskiui (Grzegorz Jarczewski), tolimam Vitartų giminaičiui.

² *Vilniaus policmeisterio pranešimas Vilniaus žandarų valdybos pirminin-kui*, 1875 03 23, LVIA f. 421, ap. 1, b. 2857, p. 35.

³ Ten pat, p. 34, 41.

⁴ Aleksandras Vitartas (Witort Aleksander, Adolfo, 1869–1919), miesto visuomenės veikėjas, įvairių iniciatyvų dalyvis, Panevėžio tarpusavio kredito draugijos tarybos pirmininkas, vienas „Ošviatos“ draugijos Pa-nevėžyje steigėjų, 1914 m. išrinktas paskutiniuju carinės Panevėžio savivaldybės vadovu.

⁵ Witort J. *Zarysy prawa zwyczajowego ludu litowskiego*, Lwów, 1898; Witort J. *Legiēda o Sicińskim, pośle upickim*, Wista, t. 11 (1897), s. 433–447.

⁶ Syrokomla J. *Szkice ze Żmudzi, Kurjer Polski*, Kraków, 1891, nr. 178, 179, 180, 182, 184; Syrokomla J. *Szkice z nad Niewiaży*, Tydzień (dodatek do Kurjera Lwowskiego, Lwów), 1899, nr. 33–38, 40–41, 43–46, 48–53. Išsamai J. Vitarto bibliografija pateikiama A. Gomulos monografijoje.

⁷ Witort J. *Litwomani*, „Kraj“ priedas „Przegląd Literacki“, 1889 nr. 32, nr. 33 p. 3–5, nr. 34 p. 12–15, nr. 35 p. 9–11, nr. 36 p. 8–10.

Arūnas Astramskas

REVOLUTIONARY, WRITER AND SCIENTIST JONAS VITARTAS

Summary

Hundreds of scientists came from Panevėžys region; many of them deserve monographs written to them. But always it is worth remembering the first who worked when many of the current scientific fields did not exist in Lithuania, there were no scientific institutions, and society's requirements for scientists included not only professional qualifications, but also moral attitudes and social position. Among them is Jonas Vitartas (Vyrtas, Jan Michał Witort), who considered himself to be an ethnographer, though according to the current conception he would probably be recognized as an ethnologist. His complicated fate and roundabout way to the world of science is typical of the second half of the 19th-century scientists who worked in the periphery, where were neither scientific institutions nor scientific environment in general. In 2011, there was published Dr. Anna Gomōła's, Institute of Cultural Studies worker's at the Silesian University in Katowice, groundbreaking historical anthropology study "John Michael Vitartas: Introduction to the Anthropology of "Science People" Generation" in which our scientist became the main character and his fate – the basis of a very broad generalization about Polish scientists in the second half of the 19th century. This led to re-actualize the intellectual heritage of that personality.

A. Astramskas

Panevėžio kraštotyros muziejus
Vasario 16-osios gatvė 23, LT-35183, Panevėžys
arunasastramskas@one.lt

Gauta 2013 03 18

Atiduota spausdinti 2013 05 20